

**डेक्कन एज्युकेशन सोसायटीचे
फर्ग्युसन महाविद्यालय (स्वायत्त), पुणे**

**Deccan Education Society's
Fergusson College (Autonomous), Pune**

**मराठी विभाग : Department of Marathi
अभ्यासक्रम : Curriculum**

**तृतीय वर्ष कला : सत्र ५ आणि ६
Third Year Bachelor of Arts: Semester 5 &
6
आराखडा – २०१९ : 2019 Pattern**

**From Academic Year
2021-22**

Semester	Course Code	Title	Paper	Credits	Exam (I / E)	Marks
V	MAR 3501	साहित्यविचार – १	Special	4	I + E	50+50
	MAR 3502	वर्णनात्मक भाषाविज्ञान	Special	4	I + E	50+50
	MAR 3503	पारंपरिक मराठी : ललितगद्य, वृत्ते	General	3	I + E	50+50
	MAR 3504	व्यावहारिक मराठी – ५	General	3	I + E	50+50
	MAR 3505	शोधप्रकल्प – १	Research	2	I + E	50+50
VI	MAR 3601	साहित्यविचार – २	Special	4	I + E	50+50
	MAR 3602	ऐतिहासिक भाषाविज्ञान	Special	4	I + E	50+50
	MAR 3603	पारंपरिक मराठी : अनुभवकथन, छंद	General	3	I + E	50+50
	MAR 3604	व्यावहारिक मराठी – ६	General	3	I + E	50+50
	MAR 3605	शोधप्रकल्प – २	Research	2	I + E	50+50

Fergusson College (Autonomous), Pune
Structure of T.Y.B.A. – Faculty of Arts and Humanities
Under CBCS pattern (2019-20) *effective from June 2021*
Equivalence Syllabus for Department of Marathi

TY BA	New CBCS Pattern	Old /Existing Pattern
Sem V	DSE 1C (4 credits) MAR 3501: साहित्यविचार – १	Special Paper 3: MAR 3503 साहित्यविचार – १
	DSE 2C (4 credits) MAR 3502: वर्णनात्मक भाषाविज्ञान	Special Paper 4: MAR 3504 वर्णनात्मक भाषाविज्ञान
	SEC 1C (3 credits) MAR 3503: पारंपरिक मराठी: ललितगद्य, वृत्ते किंवा	General Paper 3: MAR 3501 पारंपरिक मराठी: ललितगद्य, वृत्ते किंवा MAR 3502
	SEC 2C (3 credits) MAR 3504: व्यावहारिक मराठी – ५	व्यावहारिक मराठी – ५
	SEC 3C (2 credits) (Value/Skill Based/ Field Work) MAR 3505: भाषाविषयक प्रकल्प	

Note: SEC 1C is CC '1 or 2' (General paper for other department students)

TY BA	New CBCS Pattern	Old Existing Pattern
Sem VI	DSE 1D (4 credits) MAR 3601: साहित्यविचार – 2	Special Paper 3: MAR 3603 साहित्यविचार – 2
	DSE 2D (4 credits) MAR 3602: ऐतिहासिक भाषाविज्ञान	Special Paper 4: MAR 3604 ऐतिहासिक भाषाविज्ञान
	SEC 1D (3 credits) MAR 3603: पारंपरिक मराठी: अनुभवकथन, छंद किंवा	General Paper 3: MAR 3601 पारंपरिक मराठी: अनुभवकथन, छंद किंवा
	SEC 2D (3 credits) MAR 3604: व्यावहारिक मराठी – ६	MAR 3602 व्यावहारिक मराठी – ६
	SEC 3D (2 credits) (Value/Skill Based / Field Work) MAR 3605: साहित्यविषयक प्रकल्प	----

Note: SEC 1D is CC-‘1 or 2’ (General paper for other department students)

फर्ग्युसन महाविद्यालय (स्वायत्त), पुणे
अभ्यासमंडळाने मान्य केलेला बी. ए. मराठी (तृतीय वर्ष) अभ्यासक्रम
शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ पासून

विषय क्र.	बी. ए.	अभ्यास-पत्रिकेचे नाव
MAR3501 DSE 1C (Credits 4)	सत्र ५ विशेषस्तर – ३ साहित्यविचार	साहित्यविचार <ul style="list-style-type: none"> साहित्याचे स्वरूप (अलंकार, वक्रोक्ती इ. सिद्धांतासह) साहित्याचे प्रयोजन साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया साहित्याची भाषा
MAR3601 DSE 1D (Credits 4)	सत्र ६ विशेषस्तर – ३ साहित्यविचार	साहित्यविचार <ul style="list-style-type: none"> साहित्याचा आस्वाद (रस, ध्वनी या सिद्धांतासह) साहित्याची सामाजिकता साहित्याची अभिरुची साहित्यप्रकाराची संकल्पना
MAR3502 DSE 2C (Credits 4)	सत्र ५ विशेषस्तर – ४ भाषाविज्ञान	भाषाविज्ञान – वर्णनात्मक <ul style="list-style-type: none"> भाषेचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि कार्य स्वनिमविचार आणि रुपिमविचार वाक्यविण्यास अर्थविन्यास
MAR3602 DSE 2D (Credits 4)	सत्र ६ विशेषस्तर – ४ भाषाविज्ञान	भाषाविज्ञान – ऐतिहासिक <ul style="list-style-type: none"> विल्यम जोन्स यांचा सिद्धान्त आणि भाषाकुळ संकल्पना इंडो-युरोपीय, इंडो-इराणी आणि भारतीय भाषाकुळे मराठी भाषेची उत्पत्ती, पूर्वपीठिका, मराठीच्या बोली ध्वनीपरिवर्तन आणि अर्थपरिवर्तन

MAR3503 SEC 1C (Credits 3)	सत्र ५ सामान्यस्तर – ३ पारंपरिक मराठी	पारंपरिक मराठी: सत्र ५: ललितगद्य आणि निवडक वृत्ते <ul style="list-style-type: none"> प्रातिनिधिक लघुनिबंध संग्रह – संपा.के. ज. पुरोहित, साहित्य अकादमी, २०१३
MAR3603 SEC 1D (Credits 3)	सत्र ६ सामान्यस्तर – ३ पारंपरिक मराठी	पारंपरिक मराठी: सत्र ६: अनुभवकथन आणि निवडक छंद <ul style="list-style-type: none"> एका रानवेड्याची शोधयात्रा – कृष्णमेघ कुंटे
MAR3504 SEC 2C (Credits 3)	सत्र ५ सामान्यस्तर – ३ व्यावहारिक मराठी	व्यावहारिक मराठी – <ul style="list-style-type: none"> प्रसारमाध्यमे : व्याख्या, विविध प्रसारमाध्यमांची ओळख वृत्तपत्र, नभोवाणी, चित्रवाणी या माध्यमांचे स्वरूप, सामर्थ्य, मर्यादा प्रसारमाध्यमांचा जनमानसावर होणारा परिणाम वृत्तपत्रासाठी लेखन - बातमी, अग्रलेख, स्तंभलेख, मुलाखत नभोवाणीसाठी लेखन: भाषण, रूपक, संवाद, मुलाखत, नभोनाट्य, बातम्या चित्रवाणीसाठी लेखन: भाषण, मुलाखत, संवाद, बातम्या, निवेदन
MAR3604 SEC 2D (Credits 3)	सत्र ६ सामान्यस्तर – ३ व्यावहारिक मराठी	व्यावहारिक मराठी <ul style="list-style-type: none"> नवमाध्यमांची ओळख: त्यांचे आंतरजालावरील अवलंबन, नवीन तंत्रज्ञान, माहितीपट, लघुपट लेखन जाहिरातलेखन: स्वरूप, मांडणी, मथळा, रसग्रहण इ. अनुदिनी(ब्लॉग) लेखन वेबपोर्टल मांडणी, रचना, लेखन, संपादन
MAR3505 SEC 3C (Credits 2)	सत्र ५	भाषाविषयक प्रकल्प
MAR3605 SEC 3D (Credits 2)	सत्र ६	साहित्यविषयक प्रकल्प

T. Y. B.A. Semester V		
Title of the Course and Course Code	साहित्यविचार – १ - MAR 3501	Number of Credits : 04
Course Outcomes (COs) On completion of the course, the students will be able to:		
CO1	साहित्य म्हणजे काय? साहित्याची परंपरा, उगम, संकल्पना, साहित्याच्या विकासाचा आढावा घेणे	
CO2	साहित्याची प्रयोजने, निर्मिती, साहित्याची भाषा इत्यादी घटकांचा अभ्यास करणे.	
CO3	साहित्याचा आस्वाद आणि अभिरुची यांचे परस्पर संबंध समजावून देणे	
CO4	साहित्य आणि समाज, साहित्य आणि संस्कृती या घटकांची नोंद घेणे, यातून साहित्याची सामाजिकता स्पष्ट करणे.	
CO5	साहित्याचा समाजावर आणि समाजाचा साहित्यावर होणारा प्रभाव आणि प्रभाव समजावून देणे	
CO6	साहित्यप्रकाराची संकल्पना समजावून देणे, साहित्यप्रकाराच्या घटकांची चिकित्सा करणे.	

घटक Units	Title and Contents शीर्षक आणि आशय
घटक १	साहित्याचे स्वरूप (अलंकार, वक्रोक्ती इ. सिद्धांतासह)
घटक २	साहित्याचे प्रयोजन
घटक ३	साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया
घटक ४	साहित्याची भाषा

संदर्भग्रंथ आणि साधने -

- १) साहित्यविचार, अ.वा.कुलकर्णी, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
- २) साहित्यविचार, द.दि.पुंडे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
- ३) काव्यशास्त्रप्रदीप, सं.रा.गाडगीळ, व्हीनस प्रकाशन, पुणे
- ४) अभिनव काव्यप्रकाश, रा.श्री. जोग, व्हीनस प्रकाशन, पुणे
- ५) सुगम मराठी व्याकरण व लेखन, मो.रा. वाळंबे, नितीन प्रकाशन, पुणे
- ६) निसर्गायण, दिलीप कुलकर्णी, राजहंस प्रकाशन, पुणे
- ७) ध्वनिविचार, जयश्री पाटणकर, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे

T. Y. B.A. Semester V		
Title of the Course and Course Code	भाषाविज्ञान: वर्णनात्मक - MAR 3502	Number of Credits : 04
Course Outcomes (COs) On completion of the course, the students will be able to:		
CO1	भाषेचे स्वरूप व कार्ये विविध व्याख्यांच्या आधारे सांगणे	
CO2	भाषाविज्ञानाच्या विविध शाखांमधील फरक स्पष्ट करणे. भाषा आणि भाषण यांतील फरक स्पष्ट करणे.	
CO3	उच्चारण स्थानानुसार भाषाध्वनींचे वर्गीकरण व त्यांची व्यवस्था लावणे, सूत्रबद्ध करणे.	
CO4	स्वन, स्वनिम आणि स्वनांतर आणि रुपिका, रुपिम आणि रुपिकांतर या संकल्पना स्पष्ट करणे.	
CO5	मराठी भाषेचा वाक्यविन्यास अभ्यासणे.	
CO6	भाषा या संरचनेचे घटक सूत्रबद्ध करणे. हे घटक परस्परांशी जोडणाऱ्या घटकांचे विश्लेषण करणे.	

घटक Units	Title and Contents शीर्षक आणि आशय
घटक १	भाषा: व्याख्या, स्वरूप, कार्ये आणि लक्षणे ध्वनी आणि स्वन संकल्पना, स्वर आणि व्यंजने, वागिन्द्रिय रचना व उच्चारणस्थान
घटक २	स्वनिम विचार , रुपिमविचार
घटक ३	वाक्यविचार
घटक ४	अर्थविचार: अर्थ - व्याख्या, स्वरूप आणि प्रकार

संदर्भग्रंथ आणि साधने-

१. आधुनिक भाषाविज्ञान, कल्याण काळे, अंजली सोमण, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
२. सुलभ भाषाविज्ञान, द. दि. पुंडे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
३. आधुनिक भाषाविज्ञान, मिलिंद मालशे, लोकवाइमयगृह, मुंबई
४. भाषाविज्ञान: वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक , मालशे-इनामदार-सोमण, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
५. वर्णनात्मक भाषाविज्ञान, महेंद्र कदम, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
६. भाषाविज्ञान, रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे
७. मराठी भाषेचा आर्थिक संसार, अशोक केळकर, मराठवाडा साहित्य परिषद, औरंगाबाद
८. मराठीचा भाषिक अभ्यास, मु.श्री. कानडे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे

T. Y. B.A. Semester V

Title of the Course and Course Code	आधुनिक मराठी साहित्य आणि मराठी वृत्तरचना-MAR3503	Number of Credits : 3
Course Outcomes (COs)		
On completion of the course, the students will be able to:		
CO1	आधुनिक मराठी साहित्यातील विविध साहित्यप्रकारांचा परिचय करून घेणे.	
CO2	ललितगद्य या साहित्यप्रकाराचा उगम, परंपरा आणि विकास समजून घेणे.	
CO3	'प्रातिनिधिक लघुनिबंध संग्रह' - संपा.के.ज.पुरोहित या ललितगद्य संग्रहातील विविध लेखांचा अभ्यास करणे	
CO4	'प्रातिनिधिक लघुनिबंध संग्रह' - संपा.के.ज.पुरोहित या ललितगद्य संग्रहातून दिसणाऱ्या आशयाचा आणि आविष्काराचा अभ्यास करणे.	
CO5	'प्रातिनिधिक लघुनिबंध संग्रह' - संपा.के.ज.पुरोहित या ललितगद्य संग्रहातील लेखांतील विषयांचे वर्गीकरण करणे.	
CO6	मराठीतील निवडक अक्षरगणवृत्ते आणि मात्रावृत्ते छंद यांचा परिचय करून घेणे.	

घटक Units	Title and Contents शीर्षक आणि आशय
घटक १	ललितलेख - एक साहित्यप्रकार, संकल्पना, परंपरा व स्वरूप
घटक २	'प्रातिनिधिक लघुनिबंध संग्रह' - संपा.के.ज.पुरोहित, साहित्य अकादमी, २०१३ अभ्यास: प्रसंग, व्यक्तिरेखा, अनुभव, भाषाशैली, वर्णनशैली
घटक ३	निवडक वृत्ते - अक्षरगणवृत्ते: भुजंगप्रयात, शार्दूलविक्रीडित; मात्रावृत्ते: आर्या, दिंडी

संदर्भग्रंथ आणि साधने-

- १) 'प्रातिनिधिक लघुनिबंध संग्रह' - संपा.के.ज.पुरोहित, साहित्य अकादमी, २०१३
- २) तद्युनिबंध ते मुक्तगद्य, वि. शं. चोंगुले, मॅजेस्टीक प्रकाशन, मुंबई .
- ३) ललित गद्याचे तात्त्विक स्वरूप आणि मराठी लघुनिबंधाचा इतिहास, आनंद यादव, मेहता प्रकाशन, पुणे
- ४) सुगम मराठी व्याकरण व लेखन, मो. रा. वाळंबे, नितीन प्रकाशन, पुणे .
- ५) साहित्याचे अध्यापन, वा. ल. कुलकर्णी गौरव ग्रंथ, संपा. श्री. पु. भागवत, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
- ६) मराठी छंदोरचना, माधव त्र्यंबक पटवर्धन, व्हीनस प्रकाशन, पुणे .
- ७) छंदशास्त्र, ना. ग. जोशी.
- ८) वाङ्मयाचे अध्यापन, द. दि. पुंडे, श्री. पु. गिंडे, मॅजेस्टीक प्रकाशन, मुंबई.
- ९) आधुनिक मराठी साहित्य, संपा. गो. मा. पवार, म. द. हातकणंगलेकर .
- १०) प्रदक्षिणा खंड १ व २, संपा. अनिरुद्ध कुलकर्णी, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे

T. Y. B.A. Semester V		
Title of the Course and Course Code	व्यावहारिक आणि उपयोजित मराठी - MAR 3504	Number of Credits : 3
Course Outcomes (COs)		
On completion of the course, the students will be able to:		
CO1	प्रसार माध्यमाची व्याख्या, स्वरूप, वैशिष्ट्ये, महत्व, फायदे, गुण, परंपरा, विकास, इतिहास समजावून घेणे.	
CO2	वृत्तपत्र, नभोवाणी, चित्रवाणी या आधुनिक तंत्रज्ञानपर प्रसारमाध्यमांचा परिचय करून घेणे.	
CO3	वृत्तपत्र, नभोवाणी, चित्रवाणी या प्रसारमाध्यमांसाठी आवश्यक अशा विविध कौशल्यांचा अभ्यास करणे.	
CO4	वृत्तपत्रासाठी लेखन करणे - बातम्या, अग्रलेख, वृत्तलेख, इ.	
CO5	नभोवाणीसाठी लेखन करणे - मुलाखत, रूपक, श्रुतिका, बातम्या, निवेदन इ.	
CO6	चित्रवाणीसाठी लेखन करणे - भाषण, मुलाखत, रूपक, माहितीपट, बातम्या, निवेदन इ.	

घटक Units	Title and Contents शीर्षक आणि आशय
घटक १	प्रसारमाध्यमे : व्याख्या, विविध प्रसारमाध्यमांची ओळख, प्रसारमाध्यमांचा जनमानसावर होणारा परिणाम, वृत्तपत्र, नभोवाणी, चित्रवाणी या माध्यमांचे स्वरूप, सामर्थ्य, मर्यादा
घटक २	वृत्तपत्रासाठी लेखन - बातमी, अग्रलेख, स्तंभलेख, मुलाखत
घटक ३	नभोवाणीसाठी लेखन: भाषण, रूपक, संवाद, मुलाखत, नभोनाट्य, बातम्या
घटक ४	चित्रवाणीसाठी लेखन: भाषण, मुलाखत, संवाद, बातम्या, निवेदन

संदर्भग्रंथ आणि साधने सूची:

१. व्यावहारिक मराठी, ल.रा. नासिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
२. व्यावहारिक मराठी, गोविलकर, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
३. व्यावहारिक मराठी, स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
४. व्यावहारिक मराठी, कल्याण काळे, द. दि. पुंडे, निराली प्रकाशन, पुणे
५. सुगम मराठी व्याकरण व लेखन, मो. रा. वाळंबे, नितीन प्रकाशन, पुणे
६. बातमीदारी, सुनील माळी.
७. बोलका कॅमेरा, यशोदा भागवत, मौज प्रकाशन, मुंबई

T. Y. B.A. Semester VI

Title of the Course and Course Code	साहित्यविचार-२ - MAR 3601	Number of Credits :04
--	----------------------------------	------------------------------

Course Outcomes (COs)	
On completion of the course, the students will be able to:	
CO1	साहित्याच्या आस्वादामागच्या कारणमीमांसेचा आढावा घेणे
CO2	आस्वादाच्या स्वरूपाचा परिचय करून देणे
CO3	साहित्य आणि समाज यांच्या परस्परसंबंधांचा अभ्यास करणे.
CO4	साहित्यिक अभिरुची कशी निर्माण व विकसित होते याची जाणीव निर्माण करणे.
CO5	साहित्याच्या विविध प्रकारांची गरज लक्षात घेऊन त्यामागच्या तत्त्वांची जाणीव निर्माण करणे.
CO6	साहित्याची समीक्षा करता येण्यासाठी पूर्वतयारी करणे.

घटक Units	Title and Contents शीर्षक आणि आशय
घटक १	साहित्याचा आस्वाद
घटक २	साहित्याची सामाजिकता
घटक ३	साहित्याची अभिरुची
घटक ४	साहित्यप्रकाराची संकल्पना

संदर्भग्रंथ आणि साधने -

१. साहित्यविचार, अ.वा.कुलकर्णी, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
२. साहित्यविचार, द. दि. पुंडे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
३. काव्यशास्त्रप्रदीप, सं.रा. गाडगीळ, व्हीनस प्रकाशन, पुणे
४. अभिनव काव्यप्रकाश, रा.श्री. जोग, व्हीनस प्रकाशन, पुणे
५. सुगम मराठी व्याकरण व लेखन, मो. रा. वाळंबे, नितीन प्रकाशन, पुणे
६. निसर्गायण, दिलीप कुलकर्णी, राजहंस प्रकाशन, पुणे
७. ध्वनिविचार, जयश्री पाटणकर, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे

T. Y. B.A. Semester VI		
Title of the Course and Course Code	भाषाविज्ञान: ऐतिहासिक - MAR 3602	Number of Credits :04
Course Outcomes (COs) On completion of the course, the students will be able to:		
CO1	विल्यम जोन्स यांच्या सिद्धांताचा परिचय करून देणे. भाषाकुळ संकल्पना समजून घेणे.	
CO2	वर्णनात्मक, ऐतिहासिक, सामाजिक, सांख्यिकी, बोली भूगोल इ. भाषाविज्ञानाच्या विविध शाखांमधील फरक स्पष्ट करणे.	
CO3	भारत-युरोपीय आणि आर्य-इराणी भाषाकुळ व्यवस्थित समजून घेणे. भारतात बोलल्या जाणाऱ्या भाषांची भाषाकुळे अभ्यासणे. त्यातील भाषांचा सोदाहरण अभ्यास करणे.	
CO4	मराठी भाषेची उत्पत्ती, पूर्वपीठिका आणि त्यासंदर्भात मांडले गेलेले विविध सिद्धांत अभ्यासणे.	
CO5	मराठीच्या विविध बोलींचा सविस्तर अभ्यास करणे. या बोलींची वैशिष्ट्ये सोदाहरण मांडणे.	
CO6	भाषिक आदान-प्रदान, ध्वनी-परिवर्तन आणि अर्थ परिवर्तन या संकल्पना अभ्यासणे. त्यातून झालेले विविध भाषिक बदल लक्षात घेणे. यासंदर्भात भाषिक परिवर्तनाचे सिद्धांतन करणे.	

घटक Units	Title and Contents शीर्षक आणि आशय
घटक १	भाषाविज्ञान विविध शाखा: वर्णनात्मक, ऐतिहासिक, सामाजिक, सांख्यिकी, बोली-भूगोल,
घटक २	जागतिक भाषाकुळ संकल्पना, भारत-युरोपीय भाषाकुळ
घटक ३	मराठी भाषेची उत्पत्ती, पूर्वपीठिका, विविध मत- मतांतरे आणि संदर्भसाधने
घटक ४	भाषिक आदान-प्रदान, ध्वनी परिवर्तन आणि अर्थ परिवर्तन

संदर्भग्रंथ आणि साधने:

१. मराठीचा भाषिक अभ्यास, मु.श्री. कानडे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
२. भाषाविज्ञान: वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक, मालशे-इनामदार-सोमण, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
३. आधुनिक भाषाविज्ञान, कल्याण काळे, अंजली सोमण, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
४. भाषा: इतिहास आणि भूगोल, ना. गो. कालेलकर, मोज प्रकाशन, मुंबई
५. मराठी भाषेचा इतिहास, गं.ना. जोगळेकर, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे
६. अभिनव भाषाविज्ञान, गं.ना. जोगळेकर, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे
७. भाषा आणि संस्कृती, ना. गो. कालेलकर, मोज प्रकाशन, मुंबई
८. आधुनिक भाषाशास्त्र, श्री.ना. गर्जेद्रगडकर, व्हीनस प्रकाशन, पुणे

T. Y. B.A. Semester VI		
Title of the Course and Course Code	आधुनिक मराठी साहित्य आणि मराठी छंद - MAR 3603	Number of Credits :03
Course Outcomes (COs) On completion of the course, the students will be able to:		
CO1	साहित्य प्रकार म्हणजे काय?, समजावून घेणे, साहित्य प्रकाराची ओळख करून घेणे.	
CO2	अनुभवकथन या साहित्यप्रकाराचा उगम, परंपरा आणि विकास समजून घेणे.	
CO3	अनुभवकथन या साहित्यप्रकाराचे वेगळेपण समजून घेणे.	
CO4	'एका रानवेड्याची शोधयात्रा' या अनुभवकथनातील विविध पात्रांचा, प्रसंग, व्यक्तिरेखा, वातावरण इ. घटकांचा अभ्यास करणे	
CO5	'एका रानवेड्याची शोधयात्रा' या अनुभवकथनातून दिसणाऱ्या लेखकाचा, भाषेचा आणि शैलीचा अभ्यास करणे.	
CO6	अभंग आणि ओवी या मराठी छंदांचा सविस्तर अभ्यास करणे.	

घटक Units	Title and Contents शीर्षक आणि आशय
घटक १	अनुभवकथन: एक साहित्यप्रकार, संकल्पना, स्वरूप, परंपरा, प्रेरणा आणि प्रयोजन
घटक २	'एका रानवेड्याची शोधयात्रा' या अनुभवकथनाचा अभ्यास: कथानक, प्रसंग, व्यक्तिरेखा, अनुभव, भाषाशैली, वर्णनशैली
घटक ३	छंद: ओवी, अभंग

संदर्भग्रंथ आणि साधने -

१. 'एका रानवेड्याची शोधयात्रा' - कृष्णमेघ कुंटे, मॅजेस्टीक प्रकाशन, मुंबई
२. मराठी प्रवासवर्णनांची वाटचाल, नीला पांढरे
३. सुगम मराठी व्याकरण व लेखन, मो. रा. वाळंबे, नितीन प्रकाशन, पुणे
४. प्रवासवर्णन: एक वाङ्मयप्रकार, वसंत सावंत, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई
५. साहित्याचे अध्यापन, वा.ल.कुलकर्णी गौरवग्रंथ, संपा. श्री.पु.भागवत, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
६. वाङ्मयाचे अध्यापन, द.दि.पुंडे, श्री.पु.गिंडे, मॅजेस्टीक प्रकाशन, मुंबई
७. आधुनिक मराठी साहित्य, संपा. गो.मा.पवार, म.द.हातकणंगलेकर
८. प्रदक्षिणा खंड १ व २, संपा. अनिरुद्ध कुलकर्णी, कॉन्टीनेन्टल प्रकाशन, पुणे

T. Y. B.A. Semester VI

Title of the Course and Course Code	व्यावहारिक आणि उपयोजित मराठी MAR 3604	Number of Credits :03
--	--	------------------------------

Course Outcomes (COs) On completion of the course, the students will be able to:	
CO1	नव-माध्यमांची व्याख्या, स्वरूप, वैशिष्ट्ये, महत्त्व, फायदे, गुण, परंपरा, विकास, इतिहास समजावून घेणे.
CO2	संगणकीय आणि चलभाषीय साधनांचा अआणि त्यामागील तंत्रज्ञानाचा परिचय करून घेणे.
CO3	मरीठीतून चालणारी विविध वेब-पोर्टल अभ्यासणे
CO4	माहितीपट, लघुपट लेखन यासाठी संहिता, पटकथा तयार करणे
CO5	जाहिरातीचे स्वरूप, मसुदा, मांडणी, लेखन, भाषा मूल्यमापन करणे.
CO6	अनुदिनी लेखनाचा अभ्यास करणे आणि विविध अनुदिनी अभ्यासणे.

घटक Units	Title and Contents शीर्षक आणि आशय
घटक १	नवमाध्यमांची ओळख : आंतरजाल, नवीन तंत्रज्ञान यांचा परिचय
घटक २	माहितीपट, लघुपट लेखन, अनुदिनी(ब्लॉग) लेखन
घटक ३	वेबपोर्टल मांडणी, रचना, लेखन, संपादन
घटक ४	जाहिरातलेखन : स्वरूप, मांडणी, मथळा, रसग्रहण इ.

संदर्भग्रंथ आणि साधने सूची:

१. व्यावहारिक मराठी, ल.रा. नासिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
२. व्यावहारिक मराठी, गोविलकर, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
३. व्यावहारिक मराठी, स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
४. व्यावहारिक मराठी, कल्याण काळे, द. दि. पुंडे, निराली प्रकाशन, पुणे
५. सुगम मराठी व्याकरण व लेखन, मो. रा. वाळंबे, नितीन प्रकाशन, पुणे
६. बातमीदारी, सुनील माळी.
७. बोलका कॅमेरा, यशोदा भागवत, मौज प्रकाशन, मुंबई